



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Dissertatio Triplex Theologica, Ad Mentem Præclarissimi  
Ecclesiæ D. S. P. Avgvstini, (Cui consonat Doctor  
Angelicvs cum Melliflvo,)**

**Schweitzer, Johannes**

**Coloniæ Agrippinæ, Anno M.DC.LXXXII.**

Responsio. Primus homo in primo creationis instanti non potuit peccare,  
neque contrarium sentit Augustinus.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-39320**

spondeo dissimulata prima consequentia, negando secundam: quia non quælibet Dei visio constituit beatitudinem patriæ. Admisso igitur, quòd Adam viderit Deum transeunter in ectasi, quam Deus in illum immisit, ut ipsius mens per eam particeps fieret tanquam angelicæ curiæ, & intrans in sanctuarium Dei, intelligeret novissima, ut loco jam cit. loquitur Augustinus; non tamen dicendus fuisset beatus beatitudine patriæ, quæ in clara & perpetua Dei visione consistit.



## DVBIVM NONVM.

*An primus homo potuerit peccare in primo instanti creationis?*

**E**Xstat in Augustino locus infra citandus, ob quem ille posset videri, sensisse, quòd primus homo in primo instanti potuerit peccare; hinc resolvenda est proposita quæstio, & examinandum, an hæc sententia sit Augustino conformis?

Respondeo & dico: Primus homo in primo creationis instanti non potuit peccare: neque contrarium sensit Augustinus.

Probatut prima pars iisdem argumentis, quibus solet probari, Angelos non potuisse peccare in primo instanti. Primò: quia sequeretur, peccatum tribuendum esse Deo; ergò non potuit peccare in primo instanti.

stanti. Probat<sup>ur</sup> antecedens; quia operatio quæ incipit cum esse rei, & se habet ut principium cæteratum, remque constituit in actu primo ad se movendum, tribuitur ei, à quo habet esse.

Probat<sup>ur</sup> secundo: Quia intellectus primi hominis non potuit in primo instanti creationis habere defectuosam cognitionem practicam; ergo nec voluntas defectuosam volitionem, aut nolitionem. Consequentia patet, quia defectus voluntatis dependet à defectu intellectus. Antecedens probatur: quia in primis non potuit habere talem cognitionem à se, sive per applicationem voluntatis, cum illa cognitio fuerit prima, & voluntas applicare non possit potentiam ad cognitionem sine prævia cognitione. Deinde non potuit esse prima illa defectuosa cognitio à Deo, quia intulisset infallibiliter peccatum, & hoc consequenter fuisset tributum Deo.

Confirmatur: Si primus actus voluntatis primi hominis in instanti creationis potuisset esse peccatum, potuisset homo se ad illum in isto instanti applicare; sed hoc non potuit, ergo non potuit in primo instanti peccare. Probat<sup>ur</sup> major, quia nemo potest peccare sine propria applicatione; minor etiam probatur: quia potestas applicandi se ad actum supponit actum, cum pura potentia se non possit reducere in actum, ergo non potuit se applicare ad primum actum.

Secunda pars conclusionis, quod nempe Augustinus non senserit contrarium, constabit ex responsione ad objectionem statim ponendam.

Objicies primo: Augustinus insinuat, quod illi non  
erra-

erraverint, qui olim docuerunt, diabolum ab initio, id est, in primo instanti peccasse, & consequenter potuisse peccare; ergò dicendum est, quòd etiam Augustinus senserit, non errare, sed verum dicere dicentes, primum hominem ab initio potuisse peccare. Consequentia patet à pari. Antecedens probatur ex l. ii. de civit. c. 13. ubi postquam retulisset prædictam sententiam, subjicit: *Huic sententia quisquis acquiescit, non cum illis hereticis sapit, id est Manichæis, & si quæ alie pestes ita sentirent, tanquam ex adverso quodam principio diabolus habeat naturam mali.* Respondeo negando antecedens; & ad illius probationem dico, Augustinum non asserere, quòd contraria sententia sit vera, seu à veritate non aberret, sed tantùm quòd careat errore Manichæorum, ut patet ex sensu.

Objicies secundò: Homo potuit in primo instanti bene operari, & mereri; ergo & malè, & demereri. Probatúr consequentia, quia de eo qui potest bene operari, verum est illud Eccle: 31. *Potuit facere mala, & non fecit.* Respondeo negando consequentiam, quia non est par ratio, ut manifestum est in Christo, qui ab initio conceptionis operatus fuit bene, & meruit; & tamen in nullo instanti potuit operari malè, & demereri. Et si Deus merito non præfixisset statum viæ, possent Beati mereri, & tamen non peccare. Primus igitur homo à Deo specialiter applicatus, potuit operari bene, & mereri; non autem malè & demereri, quia non potuit se applicare ad malum, ut jam probatum est.

Objicies tertio: Multi homines in primo instanti  
usus

usus rationis peccant, quia se non convertunt ad Deum, & tamen peccatum non tribuitur Deo; ergo etsi primus homo in primo instanti peccasset, non fuisset tamen peccatum illius tribuendum Deo. Prima pars antecedentis probatur: quia secundum S. Augustinum & S. Thomam homo in primo instanti usus rationis tenetur se convertere ad Deum; sed hoc multi non faciunt, ergo multi peccant. Respondeo negando consequentiam: ratio disparitatis est, quod natura integra habuerit Deum creatorem; corrupta verò ut talis non habeat. Unde natura corrupta etiam in primo instanti usus rationis secundum corruptam inclinationem suam potest operari. Potest igitur puer in primo instanti antecederet ad actum deliberatum elicere alios actus imperfectos circa bonum delectabile, & per hos mediante iudicio practico defectuoso ad actum malum se applicare, quod non potuit dici de homine primo.

Dices, in uno instanti non potuit fieri huiusmodi deliberatio & applicatio. Respondeo, doctrinam S. Augustini & Thomæ non esse intelligendam de instanti indivisibili sive physico, sed de divisibili, & morali, sive mora aliqua temporis, quæ secundum diversitatem complexionis, & ingenii, longior aut brevior esse potest; unde saltem in fine illius moræ, sive in instanti terminativo attingentiæ usus rationis, ut loquuntur Discipuli S. Thomæ, potest se applicare ad peccatum, licet id nequeat in instanti physico, sive initiativo.

Objicies quartò: Homo primus in primo instanti  
crea-

creationis liberè amavit Deum; ergò potuit omittere amorem, sed omissio amoris fuisset peccatum, eò quòd teneretur amare; ergò potuisset peccare. Respondeo distinguendo consequens; ergò potuit omittere potentia antecedente, in sensu diviso, aut omissione physica aut naturali, concedo: potentia consequente in sensu composito, aut omissione morali & culpabili, nego consequentiam.

Objicies quintò: Homo primus in instanti creationis præter judicium indifferens ex parte intellectus habebat ex parte voluntatis potentiam peccandi; ergò nihil illi defuit ad peccandum necessariò requisitum. Respondeo dissimulato antecedente, negando consequentiam, quia ad peccandum requiritur judicium practicum defectuosum, ad quod pro primo instanti se non potuit applicare, & idè potentia peccandi non potuit reduci in actum, nisi pro instanti sequenti.



## DVBIVM DECIMVM.

*An potuerit primus homo in statu innocentie peccare venialiter?*

**N**Egat S. Thomas, Ægidius noster Romanus, cum plurimis aliis. S. Augustinus autem videtur favere sententiæ affirmanti, ob quædam loca,

Nam